

Efektivnost IS/IT

Problém efektivnosti IS/IT

- Určitému subjektu (člověk, manažer, majitel apod.) vznikne určitá potřeba informací (informační systém) a z uspokojení této potřeby očekáváme nějaký užitek
- Potřebu uspokojí určitá aplikace IT, ale ta stojí PENÍZE !!!

Problém efektivnosti IS/IT

- Lze předpokládat, že vysoký stupeň uspokojení potřeby informací = vysoká efektivnost vynaložených prostředků
- Co to je užitek? – uspokojení, štěstí, ekonomický blahobyt, ...
- Jestliže má jednotlivec z určitého statku nebo události užitek = dává přednost existenci (preferuje) určitý statek před jiným

4 kategorie subjektů a jejich očekávání (podniková sféra)

- Majitelé – trvalé zhodnocování majetku
- Manažeri – možnost úspěšně řídit podnik; dosahování požadovaných výsledků s minimem potřeby zdrojů
- Zaměstnanci – lepší pracovní prostředí, vyšší společenský status, větší pocit sounáležitosti s podnikem
- Zákazníci – produkt nebo služba s vyšší přidanou hodnotou za přijatelnou cenu

Výdaje na IS/IT – poměrové ukazatele

- Roční výdaje na IS/IT jako procento celkového ročního obratu, příjmů, tržeb
- Roční výdaje na IS/IT jako procento celkových ročních výdajů podniku
- Roční mzdové výdaje na IS/IT jako procento ročních výdajů na mzdy
- Poměr mezi výdaji na HW, SW a služby IT
- Roční výdaje na IS/IT na pracovníka
- Procento výše ročních investic do IS/IT z celkového objemu ročních investic
- Procento „zůstatkové hodnoty“ investic do IS/IT z ročního obratu, a další.

3 hlediska klasifikace výdajů do IS/IT

- Časové
- Druhovité
- Aplikační

Controlling v řízení výdajů na IS/IT – nezbytné pro zvyšování efektivnosti IS/IT.

Druhové členění

- Hardware
  - Počítače
  - Periférie
  - Komunikace
- Software
  - Operační systémy
  - Databázové systémy
  - Síťový SW
  - Aplikační SW

Druhové členění

- Pracovníci
  - Projektanti a vývoj. Pracovníci
  - Systémový správce
  - Technici a provozní personál
  - Pracovníci přípravy dat
- Služby
  - Servis HW
  - Vývoj aplikač. SW
  - Údržba aplikač. SW
  - Komunikační služby
  - Zpracování některých agend (např. účetnictví)
  - Kompletní outsourcing

Druhové členění

- Režie útvarů pro IS/IT
  - Správní režie (platy řídicích pracovníků a administrativy)
  - Materiálová režie
  - Energie
  - Atd.

Důvody pro ekonomické osamostatnění útvarů IS/IT

- Přiřazení nákladů těm uživatelům, kteří mají zisk z využívání IS/IT
- Lepší řízení využívání zdrojů IS/IT
- Překonání dojmu uživatelů, že náklady na IS/IT jsou zbytečně vysoké (pramenící z neprůhlednosti)
- Vytvoření motivace pro diferenciaci cen určitých služeb (nový systém může být efektivnější než udržovat starý)
- Liniový manažeři se stanou znalejšími uživateli IS/IT, když si uvědomí nutnost přímých plateb za služby

Systém účtování by měl být

- Srozumitelný uživateli
- Okamžitý a pravidelný
- Ovlivnitelný (možnost volby, je-li to možné)
- Účtovatelný (uživatel má svůj účet, kam se přenášejí příslušné náklady)
- Přiřaditelný k užítku (vazba mezi náklady a přínosem)
- V souladu s informační strategií (podporovat)

Přínosy (užitky) z IS/IT

- Podnik – socioekonomický systém vykazující rysy umělého (racionálního) i přirozeného (organického) systému.
- Racionální pojetí je častější (důraz na organizaci jako celek a na účel)
- Účel je pak soustava strategických cílů:
  - Maximální zisk
  - Vysoká produktivita
  - Prioritní postavení na trhu
  - Dlouhodobá prosperita
  - Růst organizace apod.

- Pojetí přirozeného systému – organizace je soubor individuí, která jsou ve vzájemné interakci a prostřednictvím společné činnosti naplňují své individuální zájmy a cíle.
- Cíle
  - Veřejný úspěch
  - Materiální výhody
  - Osobní uspokojení
  - Uspokojení z práce
  - Možnost tvořit apod.

Ukazatele přínosů IS/IT

- Systematizace přínosů je nutná -> definování ukazatelů, jejich vyhodnocování a stanovení odpovědnosti za dosažení ukazatele
- Klasifikace ukazatelů
  - Finanční X nefinanční
  - Kvantitativní X kvalitativní
  - Přímé X nepřímé
  - Krátkodobé X dlouhodobé
  - Absolutní X relativní

Hledisko účelnosti

Účelnost = dosažená hodnota cíle / plánovaná hodnota cíle

- Již při plánování musíme stanovit (odhadnout) žádoucí resp. plánovanou hodnotu.
- Je-li plánovaná hodnota dosažena, bylo dosaženo cíle resp. účelu dané aplikace.

Finanční ukazatele

- Obecně ROI (Return of Investment)
- Obecně tyto ukazatele v IS/IT selhávají
- V drtivé většině případů vycházejí nevýhodně
- Zvyšování zisku = snižování nákladů, zvyšování výnosů, ale i snižování oběžného kapitálu, který je vázán v podnikových procesech
- Nemusí se snižovat oběžný kapitál, může se zrychlit jeho obrat

Transparentnost nákladů

- Pro dosažení nejvyšší efektivity aplikace IS/IT je nutné provést nejprve nákladovou analýzu procesů a určit kritickou „položku“ (např. ve srovnání s konkurencí)
- Nedojde-li zavedením aplikace IS/IT ke snížení nákladů, dojde ke **zvýšení kontroly a transparentnosti nákladů**

Nefinanční měřitelné ukazatele přínosů IS/IT

- Zkrácení průběžné doby vývoje a výroby
- Snížení počtu reklamací
- Zvýšení počtu zákazníků
- Zvýšení podílu na trhu
- Snížení doby prostoje výrobních zařízení
- Zkrácení doby obsluhy zákazníka
- Rozšíření výrobního sortimentu apod.

Nekvantifikované ukazatele

- Zlepšení dobrého jména podniku
- Spokojenost zákazníků
- Zvýšení zákaznické věrnosti
- Flexibilita podniku, kreativita nových produktů
- Reakce na nové potřeby trhu
- Zlepšení pracovního prostředí
- Zvýšení kvalifikace pracovníků podniku
- Přidání hodnoty produktu nebo služby